

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

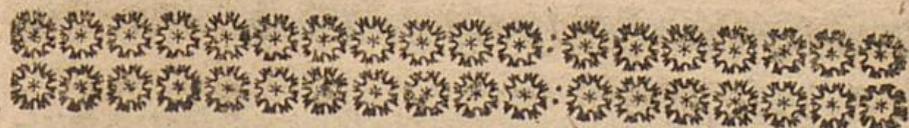
**Dissertatio Theologica, Ad Mentem S. P. Avgvstini, De
Radice Intolerabilivm, scandalosarum, & in praxi
perniciosarum propositionum, à summis Pontificibus
Alexandro VII, & Innocentio XI. damnatarum**

Schweitzer, Johannes

Coloniæ Agrippinæ, 1679

Prooemivm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38917

PROOEMIUM.

DEo, qui Ecclesiæ suæ in necessitatibus semper succurrit, excitante, jam pridem plurimi veritatis & disciplinæ ecclesiasticæ zelosi amatores, & intrepidi propugnatores, variarum Facultatum Theologicarum Doctores, & Illustrissimi Episcopi, ob quædam opinionum monstra, & ab iis in Ecclesiam Catholicam derivatam morum corruptelam, ad sedem Apostolicam recurrerunt, non sine prospero effectu. Alexander enim VII. anno 1659. in primis damnavit aliquam Apologiam casuistarum: deinde anno 1665. feria 5. die 24. Septembris in Congregatione S. R. & universalis Inquisitionis re maturè considerata, damnavit propositiones has 28.

1. *Homo nullo unquam vitæ suæ tempore tenetur elicere actum fidei, spei, & charitatis, ex vi præceptorum divinorum ad eas virtutes pertinentium.*

2. *Vir equestris ad duellum provocatus potest illud acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat.*

3. *Sententia asserens Bullam cœnæ solum prohibere absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt, & id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, anno 1629. 18. Julii*

liti in Consistorio sacrae Congregationis Emin. Cardinalium, visa & tolerata est.

4. Praelati Regulares possunt in foro conscientiae absolvere quoscunque seculares, ab haeresi occulta, & ab excommunicatione propter eam incurfa.

5. Quamvis evidenter tibi constet, Petrum esse haereticum, non teneris denunciare, si probare non possis.

6. Confessarius, qui in Sacramentali Confessione tribuit poenitentem chartam postea legendam, in qua ad venerem incitat, non censetur sollicitasse in confessione, ac proinde non est denunciandus.

7. Modus evadendi obligationem denunciandae sollicitationis est; si sollicitatus confiteatur cum sollicitante, hic potest ipsum absolvere absque onere denunciandi.

8. Duplicatum stipendium potest sacerdos pro eadem missa licite accipere, applicando petenti partem etiam specialissimam fructus ipsimet Celebranti correspondentem, idque post decretum Urbani VIII.

9. Post Decretum Urbani potest sacerdos, cui missae celebrandae traduntur, per alium satisfacere, collato illi minori stipendio, alia parte stipendii sibi retenta.

10. Non est contra justitiam pro pluribus sacrificiis stipendium accipere, & sacrificium unum offerre; Neque etiam est contra fidelitatem, etiamsi promittam promissione etiam juramento firmata, danti stipendium, quod pro nullo alio offeram.

11. Peccata in confessione omissa, seu oblita ob instans periculum vitae, aut ob aliam causam, non tenemur in sequenti confessione exprimere.

12. Mendicantes possunt absolvere à casibus Episcopis

copis

copis reservatis, non obtenta ad id Episcoporum facultate.

13. Satisfacit praecepto annuae confessionis, qui confitetur Regulari, Episcopo presentato, sed ab eo injustè reprobato.

14. Qui facit confessionem voluntarie nullam, satisfacit praecepto ecclesiae.

15. Pœnitens propria auctoritate substituere sibi alium potest, qui loco ipsius pœnitentiam adimpleat.

16. Qui beneficium curatum habent, possunt sibi eligere in confessarium simplicem sacerdotem, non approbatum ab ordinario.

17. Est licitum Religioso, vel Clerico, calumniatorem gravia crimina de se, vel de sua Religione spargere minantem, occidere, quando alius modus defendendi non suppetit, uti suppetere non videtur, si calumniator sit paratus vel ipsi Religioso, vel ejus Religioni publice, & coram gravissimis viris prædicta impingere, nisi occidatur.

18. Licet interficere falsum accusatorem, falsos testes, ac etiam judicem, à quo iniqua certo imminet sententia, si alia via non potest innocens damnum evitare.

19. Non peccat maritus occidens propria auctoritate uxorem in adulterio deprehensam.

20. Restitutio à Pio V. imposita Beneficiatis non recitantibus, non debetur in conscientia ante sententiam declaratoriam judicis, eò quod sit pœna.

21. Habens Capellaniam collativam, aut quodvis aliud beneficium Ecclesiasticum, si studio litterarum vacet, satisfacit sua obligationi, si officium per alium recitet.

22. Non est contra justitiam beneficia Ecclesiastica non conferre gratis, quia collator conferens illa beneficia Ecclesiastica pecunia interveniente non exigit illam pro collatione beneficii, sed veluti pro emolumento temporali, quod tibi conferre non tenebatur.

23. Frangens jejunium Ecclesie ad quod tenetur, non peccat mortaliter, nisi ex contemptu, vel inobedientia hoc faciat, puta, quia non vult se subicere precepto.

24. Mollities, Sodomia, & bestialitas sunt peccata ejusdem speciei insana, ideoque sufficit dicere in confessione, se procurasse pollationem.

25. Qui habuit copulam cum soluta, satisfacit confessionis precepto, dicens commisi cum soluta grave peccatum contra castitatem, non explicando copulam.

26. Quando litigantes habent pro se opiniones aequè probabiles, potest iudex pecuniam accipere pro ferenda sententia in favorem unius pro alio.

27. Si liber sit alicujus junioris, & moderni, debet opinio censeri probabilis, dum non constet, rejectam esse à sede Apostolica tanquam improbabilem.

28. Populus non peccat, etiamsi absque ulla causa non recipiat legem à Principe promulgatam.

Et idem anno 1666. feria 5. die 18. Martii censura perstrinxit sequentes.

1. In die jejunii, qui sæpius modicum quid comedit, etsi notabilem quantitatem in sine comederit, non frangit jejunium.

2. Omnes Officiales, qui in Republica corporaliter laborant, sunt excusati ab obligatione jejunii, nec debent se certificare, an labor sit compatibilis cum jejunio.

3. Ex-

3. Excusantur absolute à præcepto jejunii omnes illi, qui iter agunt equitando, utcumque iter agant, etiamsi iter necessarium non sit, & etiamsi iter unius diei conficiant.

4. Non est evidens, quod consuetudo non comedendi ova & lacticia in quadragesima obliget.

5. Restitutio fructuum ob omissionem horarum suppleri potest per quascunque Eleëmofynas, quas antea Beneficiarius de fructibus sui beneficii fecerit.

6. In die Palmarum recitans officium Paschale, satisfacit præcepto.

7. Vnico officio potest quis satisfacere duplici præcepto pro die præsentis, & crastino.

8. Regulares possunt in foro conscientie uti privilegiis suis, quæ sunt expresse revocata per Concilium Tridentinum.

9. Indulgentiæ concessæ Regularibus, & revocata à Paulo V. hodie sunt revalidata.

10. Mandatum Tridentini factum sacerdoti sacrificanti ex necessitate cum peccato mortali confitendi quamprimum, est consilium, non præceptum.

11. Illa particula quamprimum intelligitur, cum sacerdos suo tempore confitebitur.

12. Est probabilis opinio, quæ dicit, esse tantum veniale osculum habitum ob delectationem carnalem, & sensibilem quæ ex osculo oritur, secluso periculo consensus ulterioris, & pollutionis.

13. Non est obligatus concubinarius ad ejiciendam concubinam, si hæc nimis utilis esset ad oblectamentum concubinarij, vulgo regalo, dum deficiente illa, nimis

agrè ageret vitam, & alia epula tædis magno concubinariū afficerent; & alia famula nimis difficile inveniretur.

14. Licitum est mutuanti aliquid ultra sortem exigere, si se obliget ad non repetendam sortem usque ad certum tempus.

15. Annuum legatum pro anima relictum, non durat plusquam per decem annos.

16. Quo ad forum conscientie, reo correcto, ejusque contumacia cessante, cessant censura.

17. Libri prohibiti donec expurgentur, possunt retineri, usque dum adhibita diligentia corrigantur.

Sed cum, his damnatis, plures restarent, & ex eadem radice indies novæ pullularent, publicèque non sine scandalo & animarū periculo defenderentur, & practicarentur, ad occurrendū malis Sanctissimus D. N. Innocentius Papa XI. salubre opus in segregandis noxiis doctrinarum pascuis ab innoxiiis à fel. record. Alexandro VII. Prædecessore suo inchoatum prosequi volens, plurimas propositiones partim ex diversis, vel libris, vel Thesis, seu scriptis excerptas, & partim noviter adinventas Theologorum examini, & deinde Eminentissimis, & Reverendissimis Dominis Cardinalibus contra hæreticā pravitatem Generalibus Inquisitoribus subjecit: & iis sedulo, & accurate sæpius discussis eorundem Eminentissimorum Cardinalium, & Theologorum votis per Sanctitatem suam auditis. Idē Sanctissimus D. N. re postea mature considerata, statuit & decrevit anno 1679. die 2. Martii in generali congregatione S. R. & universalis Inquisitionis, sequentes 65. propo-

propo-

propositiones, & unam quemque ipsarum, sicut jacent, ut minimum tanquam scandalosas, & in praxi perniciosas esse damnandas & prohibendas, sicut ejus damnavit, prohibuitquè, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, prout prohibuerat Alexander VII. Romano Pontifici (excepto articulo mortis) reservatæ, ne ullus, cujusvis conditionis, status, & dignitatis illas, vel illarum aliquam conjunctim, vel divisim, defendat, vel edat, vel de eis disputative publicè aut privatim tractet, vel prædicet, nisi forsitan impugnando: & districtè in virtute obedientiæ, & sub interminatione divini judicii præcepit, ne ullus eas, aut aliquam earum ad praxin deducat: sunt autem quæ sequuntur.

1. *Non est illicitum in sacramentis conferendis sequi opinionem probabilis de valore Sacramenti, relicta tutiore, nisi id vetet lex, conventio, aut periculū gravis damni incurrendi. Hinc sententia probabilis tantū utendū non est, in collatione Baptismi, ordinis sacerdotalis, aut Episcopalis.*

2. *Probabiliter existimo, judicem posse judicare juxta opinionem etiam minus probabilem.*

3. *Generatim dum probabilitate, sive intrinseca, sive extrinseca quantūvis tenui, modo à probabilitatis finibus non exeatur, consisti aliquid agimus, semper prudenter agimus.*

4. *Ab infidelitate excusabitur infidelis non credens ductus opinione minus probabili.*

5. *An peccet mortaliter, qui actum dilectionis Dei semel tantum in vita eliceret, condemnare non audemus.*

6. *Probabile est, ne singulis quidem rigoroſe quinquennis per se obligare præceptum charitatis erga Deum.*

7. Tunc solum obligat, quando tenemur justificari, & non habemus aliam viam, qua justificari possumus.

8. Comedere & bibere usque ad satietatem, ob solam voluptatem, non est peccatum, modo non obsit valetudini, quia licite potest appetitus naturalis suis actibus frui.

9. Opus conjugii ob solam voluptatem exercitum omni penitus caret culpa, ac defectu veniali.

10. Nō tenemur proximū diligere actu interno & formali.

11. Praecepto proximum diligendi satisfacere possumus, per solos actus externos.

12. Vix in secularibus invenies, etiam in Regibus superfluum statui; Et ita vix aliquis tenetur ad Eleemosynam, quando tenetur tantum ex superfluo statui.

13. Si cum debita moderatione facias, potes absque peccato mortali de vita alicujus tristari, & de illius morte naturali gaudere, illam inefficaci affectu petere, & desiderare; non quidem ex displicentia personae, sed ob aliquod temporale emolumentum.

14. Licitum est absoluto desiderio cupere mortem Patris, non quidem, ut malum Patris, sed ut bonum cupientis, quia nimirum ei obventura est pinguis hereditas.

15. Licitum est filio gaudere de parricidio Parentis à se in ebrietate perpetrato, propter ingentes divitias inde ex hereditate consecutas.

16. Fides non censetur cadere sub praecipuum speciale, & secundum se.

17. Satis est, actum fidei semel in vita elicere.

18. Si à potestate publica quis interrogetur, fidem ingenuè confiteri, ut Deo, & fidei gloriosum consulo, tacere, ut peccaminosum per se non damno.

19. Voluntas non potest efficere, ut assensus fidei in se ipso
 ste

fit magis firmus, quam mereatur pondus rationum ad assensum impellentium.

20. Hinc potest quis prudenter repudiare assensum, quem habet supernaturalem.

21. Assensus fidei supernaturalis, & utilis ad salutem stat cum notitia solum probabili revelationis; imo cum formidine, qua quis formidet, ne non sit locutus Deus.

22. Non nisi fides unius Dei necessaria videtur necessitate medii, non autem explicita Remuneratoris.

23. Fides latè dicta ex testimonio creaturarum, similive motivo ad justificationem sufficit.

24. Vocare Deum in testem mendacii levis, non est tanta irreverentia, propter quam velit, aut possit damnare hominem.

25. Cum causa licitum est jurare sine animo jurandi, sive res sit levis, sive gravis.

26. Si quis, vel solus, vel coram aliis, sive interrogatus, sive propria sponte, sive recreationis causa, sive quocunque alio sine juret, se non fecisse aliquid, quod revera fecit, intelligendo intra se aliquid aliud, quod non fecit, vel aliam viam ab ea, in qua fecit, vel quodvis aliud additum verum, revera non mentitur, nec est perjurus.

27. Causa justa utendi his amphibologiis est, quoties id necessarium, aut utile est ad salutem corporis honorem, res familiares tuendas, vel ad quemlibet alium virtutis actum, ita ut veritatis occultatio censeatur tum expediens, & studiosa.

28. Qui mediante commendatione, vel munere ad magistratum, vel officium publicum promotus est, poterit cum restrictione mentali prestare juramentum, quod de

mandato Regis à similibus solet exigi, non habito respectu ad intentionem exigentis, quia non tenetur fateri crimen occultum.

29. Vrgens metus gravis est causa justa Sacramentorum administrationem simulandi.

30. Fas est viro honorato occidere invasorem, qui nititur calumniam inferre, si aliter hæc ignominia vitari nequit; idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fuste percutiat, & post impactam alapam, vel ictum fustis fugiat.

31. Regulariter occidere possum furem pro conservatione unius aurei.

32. Non solum licitum est defendere defensione occisiva, quæ actu possidemus, sed etiam ad quæ jus inchoatum habemus, & quæ nos possessuros speramus.

33. Licitum est tam heredi, quam legatario contra injuste impediens, ne vel hereditas adeatur, vel legata solvantur, se taliter defendere, sicut & jus habenti in cathedram, vel Præbendam contra eorum possessionem injustè impediens.

34. Licet procurare abortum ante animationem fœtus, ne puella deprehensa gravida occidatur, aut infametur.

35. Videtur probabile omnem fœtum, quamdiu in utero est, carere anima rationali, & tunc primum incipere eandem habere, cum paritur, ac consequenter dicendum erit in nullo abortu homicidium committi.

36. Permissum est furari, non solum in extrema necessitate, sed etiam ingravi.

37. Famuli, & famule domestica possunt occulte heris suis surripere ad compensandam operam suam, quam majorem judicant salario, quod recipiunt, 38. Non

38. Non tenetur quis sub pœna peccati mortalis restituere, quod ablatum est per pauca furta, quantumcunquè sit magna summa totalis.

39. Qui alium movet, aut inducit ad inferendum grave damnum tertio, non tenetur ad restitutionem istius damni illati.

40. Contractus Mohatra licitus est, etiam respectu ejusdem personæ, & cum contractu retrovenditionis præviè inito, cum intentione lucri.

41. Cum numerata pecunia pretiosior sit numeranda, & nullus sit, qui non majoris faciat pecuniam præsentem, quam futuram, potest creditor aliquid ultra sortem à Mutuario exigere, & eo titulo ab usura excusari.

42. Usura non est, dum ultra sortem aliquid exigitur, tanquam ex benevolentia & gratitudine debitum, sed solum si exigatur tanquam ex justitia debitum.

43. Quidni non nisi veniale sit detrahentis auctoritatem magnam sibi noxiam falso crimine elidere?

44. Probabile est, non peccare mortaliter, qui imponit falsum crimen alicui, ut suam justitiam & honorem defendat. Etsi hoc non sit probabile, vix ulla erit opinio probabilis in Theologia.

45. Dare temporale pro spiritali non est Simonia, quando temporale non datur tanquam pretium, sed dumtaxat tanquam motivum conferendi, vel efficiendi spiritali, vel etiam quando temporale sit solum gratuita compensatio pro spiritali, aut e contra.

46. Et id quoquè locum habet, etiam si temporale sit principale motivum dandi spiritali; imo etiam si sit finis ipsius rei spiritalis, sic ut illud pluris aestimetur, quam res spiritalis.

47. Cum

47. Cum dixit Concilium Tridentinum eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui nisi quos digniores, & Ecclesie magis utiles ipsi iudicaverint ad Ecclesias promovent, Concilium, vel primo videtur per hoc digniores non aliud significare velle, nisi dignitate eligendorum sumpto comparativo pro positivo; vel secundo locutione minus propria ponit digniores, ut excludat indignos, non vero dignos, vel tandem loquitur tertio quando fit concursus.

48. Tam clarum videtur, fornicationem secundum se nullam involvere malitiam, & solum esse malam, quia interdicta, ut contrarium omnino rationi dissonum videatur.

49. Mollities jure naturæ prohibita non est, unde se Deus eam non interdixisset, sepe esset bona, & aliquando obligatoria sub mortali.

50. Copula cum conjugata, consentiente marito, non est adulterium; adeoque sufficit in confessione dicere, se esse fornicatum.

51. Famulus, qui submissis humeris scienter adjuvat herum suum ascendere per fenestras ad stuprandum virginem, & multoties eidem subservit deferendo scalam, aperiendo januam, aut quid simile cooperando, non peccat mortaliter, si id faciat metu notabilis detrimenti, puta ne à Domino male tractetur, ne torvis oculis aspiciatur, ne domo expellatur.

52. Præceptum servandi festa non obligat sub mortali, seposito scandalo, si absit contemptus.

53. Satisfacit præcepto Ecclesie de audiendo sacro, qui duas ejus partes, imo quatuor simul à diversis celebrantibus audit.

54. Qui non potest recitare matutinum, & laudes, potest autem reliquas horas, ad nihil tenetur, quia major pars rabet ad se minorem.

55. Præcepto Communionis annue satisfit per sacrilegam Domini manducationem.

56. Frequens confessio, & communio, etiam in his, qui gentiliter vivunt, est nota prædestinationis.

57. Probabile est sufficere attritionem naturalem, modò honestam.

58. Non tenemur Confessario interroganti faterè peccati alicujus consuetudinem.

59. Licet sacramentaliter absolvere dimidiatè ante confessos ratione magni concursus pœnitentium, qualis v. g. potest contingere in die alicujus festivitatis, aut indulgentiæ.

60. Pœnitenti habenti consuetudinem peccandè contra legem Dei, naturæ, aut Ecclesiæ, etsi emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio; dummodo ore proferat se dolere, & proponere emendationem.

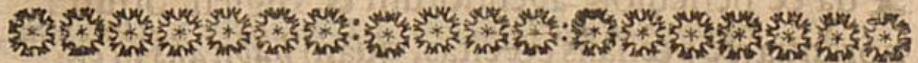
61. Potest aliquando absolvi, qui in proxima occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere, quinimò directè, & ex proposito querit, aut ei se ingerit.

62. Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa aliqua utilis, aut honesta non fugiendi occurrit.

63. Licitum est querere directè occasionem proximam peccandi pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi.

64. Absolutionis capax est homo, quantumvis laboree ignorantia Mysteriorum fidei, & etiamsi per negligentiam, etiam culpabilem nesciat mysterium sanctissima Trinitatis, & Incarnationis Domini nostri JESU Christi.

65. Sufficit illa mysteria semel credidisse.

D V B I V M.

Quæ fit radix memoratarum, & à Summis Pontificibus damnatarum propositionum ?

Respondeo, radicem præcipuè esse promissam ignoranter contra jus divinum, naturale & positivum peccantibus securitatem, ob vagam probabilitatem, post quindecim potissimum sæcula, quasi fortuito in Ecclesia natam, à pluribus tandem reverenter nimis susceptam, & sub veritatis veste ad tollenda è mundo peccata, & angustam cœli viam dilatandam, tanquam prudentem humanarum actionum directricem omnibus obtrusam.

Pro intelligenda hujus responsionis veritate servient paragraphi sequentes.

PARA-